

TILTOTT SZERELEM.

Jelenetek a' nagy világból.

FRANKENBURG-TÓL.

(Folytatás.)

NEGYEDIK JELENÉS.

Lassu kopogást hallék ajtómon, 's mindjárt azután egy igen csinos leányka lépett bé a' szobába. Már félig levetkezve voltam, 's némi zavarban az épen nem ajánlkozó pongyolám miatt.

A' leányka azonban legkevesbé sem látszék megütközöttnek öltözetemen, 's fölötte kellemes hangocskával mondá: 'nem gondolom, hogy a' személyt eltévesztém.' 'S ezzel egy levelkét nyújtott által, mellynek czimzetén nevemre, de egyszerűsmind Minona vonására is akadtam.

Örvendetes sietséggel rántám föl a' pecsétet. — Igen is, ók voltak a' kedves vonások, mellyek, mint fénybogarak a' nyáresti lombokban, csillogának szemeim előtt; ók voltak, mellyeken oly nevezhetlen kéjgyönyörrel csüngtem, midőn első szerelmi vallomásom kedvező válasza voltak, 's később, midőn szerelmem panaszolni, szívem elcsüggedni 's reményem veszni kezdé, vigasztalást és bátorságot nyújtának.

'Véletlen, de igen szerencsés eset által tudtam meg ittlétedet, — így irt Minona; — holnap ismét elutazok. Riza komornám téged még ezen éjjel hozzám fog vezetni, hogy tőled hosszabb 's tán örök időre elbucsuzzam.'

Kinek irjam le érzésimet, mellyek ezen kevés sor elolvasása után felzúdultak keblemben? Annak-e, ki maga is hosszú időre eltiltva urnéjától, azt ismét fölélé; vagy annak, ki kedvesét mindennap láthatván, nem háborgattatik ellenkező viszonyok által annak nyugodt birásában? Mindkettő nem méltányolná illőleg leírásomat, mert midőn az egyik csekélynek, sőt tán hidegnek is tartaná örömemnek szavakban kifejezett elragadtatását, a' másíknak nem lenne fogalma 'arról, miként örül legyőzött akadályok 's miként jutalmaz évi bú után a' híven őrzött szerelem. — Hogy ezen pillanatban Minona utósó szavaira kevésbé figyeltem, mint kellett volna, azt azon, sokszor igen szerencsés könyelhüségnek lehet tulajdonítani, melly az embert ritkán emlékezteti jelen örömeiben a' 'jövendő' bajt rejtő perczeré.

Nem sokára elkészültem öltözetemmel, 's készen valék a' menésre; nem anélkül még is, hogy Rizát, boldogságom hírnökét, előbb gazdagon meg ne jutalmaztam volna. — Most ismét kopogást hallék, melly azonban korántsem oly gyenge és lassu, mint az előbbi; 's mielőtt a' beléphetésre üdvözetemet adnám, egy görbe emberke, tetőtől talpig feketébe öltözve, ugrott a' szoba közepére, onét heves öleléssel nyakamba, 's pár nedves csók után a' pamlagra. Arcza inkább tűrhető, mint elijesztő rútságú volt, egy megázott keztyűhöz hasonlított, mellyet seregélyűzőnek lehet használni, ha szőlőkaróra tüzetik; öltözete inkább fantastikai szabásúnak, mint csinnélkülinek tetszett, minden mozdulata azonban neveltséges, 's magaviselete nem volt az, hogy benne valamely finom körbeli férfiura lehetet volna ismerni.

'Megbocsásson kegyed!' monda félig éneklő de igen kellemetlen hangon: 'hogy illy késő, 's illy alkalmatlan időben háborgatom.' Itt kisded, mákvirág-szeméit mosolyogva jártatá Rizán föl és alá. 'De, lelkekre mondom, boszorkodása mit sem használ, folytatá nevetve, mert én addig toppot sem távozom, míg kegyed igen t nem mondott—'

'Igen-t?' kérdém csudálkozva.

'Az istenért, menekedjék meg kegyed minél előbb ezen bohócztul, 'susogá Riza, 'az idő múlik.'

Azalatt a' kis ember csipet burnótót tömött orrába, mielőtt engem és Rizát avval udvariasan megkínált volna. 'Mindjárt elő fogok állani ajánlatommal,' monda levegő után kapkodó mint egy szárazra vetett harcsa, 's teste mint nyárfalevél remegett: 'mindjárt! De nem így, lelke barátockám, nem így! hiszen kegyednél oly átkozott jőzanság uralkodik, mintha Thalia, megunván az élet gyönyörét, apáczaruhába bújt volna. — Alku és barátság bár mit mondjanak a' morális vizivók, bornál köttekik legjobban; egy pohár szőlőnedvnel nyomosabb és hasznosabb tervek döntettek már el, mint mellyek czélszerű kivívásán a' hideg ész, mint költőtyuk, évekig töprenkedett. Ába s, a' vizivók, eljenek a' boristen hívei! — 'Champagner-t!' kínálta most ki harsány torokkal az ajtón.

Riza jelentő pillantatot vetett ismét reám, mire én az alkalmatlan csevegőhöz fordulván: 'de uram!' mondám, 'én nem tudom —'

„Mindent megfizetek, mindent!” közbenvág hirtelen az emberke, „kegyed az én vendégem, ’s semmi ellenvetést el nem fogadok. „Champagnert!” kiálta ismét a’ jövő pinczérnek —, kettő, három, négy palacczkkal; de valódi francia termést, azt kikérem magamnak, monsieur Ganymed!” — itt hatalmasan elneveté magát a’ kis ember, mintegy tetszését nyilatkozván elmésségén, — nem magyar keveréket, melly pezseg ugyan, de nincs ereje. Valódi champagnert! égi nectárt! melly villanysebességgel keresztül fut testünkön, melegen és jótékonyan mint szüzleány csókja. Kisasszonyka is velünk tart, nem de? A’ boristent igen szép ifjunak mondák, hahaha! ’s a’ leányok világkezdeté óta nem gyüültek a’ szép ifjakat.’

Ezzel Riza ajkát gyöngéden megérinté, anélkül hogy ez elég korán utasíthatná vissza a’ bortormerőt.

„Uram!” szóllék kissé boszorkodva, „vagy mondja el hamar ajánlatát, vagy halassa el holnapra, mint minden esetre, jobb időre; ’s ha kérnem szabad, champagner nélkül, mert én valamint a’ bornak, úgy hosszú beszédeknek sem vagyok barátja.’

„Mit?’ sipíta most a’ görbe Bacchus-tisztelő ’s mint egy billegény ugrott körül a’ szobában, — bort nem iszik, champagnert nem iszik? ez teljesen hihetetlen: csudák jőnek-e ismét a’ világra? színész, és bort nem iszik!’

„Színész?’ mondam megütközve; „ki a’ patvarban mondá az úrnak, hogy színész vagyok?’

„Oh, mi illyesmit igen hamar szoktunk kitudni. Magam is színész ’s a’ mellett színigazgató is vagyok, ki műutazást tevék Pestre, hogy játékszínen részére első szerelmost keressek, ki szükség esetében a’ vitézek, gazemberek és comicus öregek szerepét is elvállalhassa. „Rokonlelkek hamar megismerik egymást” mond egy nagy költő, kinek nem vagyok méltó lábszizjait megoldani, ’s kinek Carloszából olly felségesen szavalt kegyed csak iméntiben egy jelenetet, hogy egészen föllé váltam itt a’ mellékszobában. Oh, uram! ki ezen véghetetlen finom szerepet olly mesterileg, a’ legkisebb részletekig olly fontoson tudja felfogni, az nem közönséges ember; az tudja hogy Schillert isteni dicsőítés lengé körül, midőn Carlos-t írta, ’s hogy szappanbuborékká, nyomorult

semnivé lesznek ahhoz képest minden egyéb férczműveink. — ’S én ne örüljek, midőn e’ Carlosnak embert találtam, olly embert, kit évekig kereshetnék, anélkül hogy megtaláltam volna ’s arczomat, mint a’ grönlandiai havasok csúcsaikat, el ne változtassam? Nem, barátocskám! én örülni akarok és inni; champagnert inni, ’s kegyed és a’ kisaszszony vélem, még az utolsó csepp fénylik a’ palaczk fenekén.’

(Folytatása következik.)

BUDAPESTI ÉLETKÉPEK.

SZABADVÁRI-TÓL.

I.

A’ kedves budapestiek, szerelmes leányiak ’s asszonyaikkal, semmit sem változtak a’ vizáradás után; a’ leányok még most is bögyösek, ha négy szem közt nem mulatunk velök, ’s az asszonyok még mindig pipere- és udvarlólázások, ha régen túl vannak is a’ pipere- és udvarlóéveken. ’S ez azért van, mert az asszonyok soha sem hiszik, hogy megszűntek szerelmesek lenni, bár sokan olly fanyarizüek mint egy vadkörte, ’s éldelhetlenek mint egy fölmelegített kórházi leves. A’ tetelesen megrongált divat- és rófarusok fölsegéllésén buzgó részvétet mutat az egész nővilág, ’s gazdagon kamatoznak a’ drágakőmives, szabó és cipősök érdemei felszázadig elvárt fizetésökért, miután élelmi keresetüket most kétszerezett munkával nevelik a’ hálás adosok. A’ divathősök még most is tapossák a’ járdát, az írók még mindig egyenetlenek egymás közt, a’ könyvkereskedők vizre találnak olly áruikban is, mellyek eddig teljesen szárazok voltak; X. úr, a’ par force Menzel, még mindig kritikákat ir az ifju magyarorszag és I. színész nő testhánykolódása’ számára, ’s Y. úr, ujságszerkesztő, megházasodott ’s negyedik félelvi pályája’ küszöbén hálásan jelenti, hogy dolgozó társai szaporodtak. Az állati literatura több érdekes művel gazdagult. A’ magyar színházban mult hónapban nyolcz eredeti munka, mellyek közül négy fordított, hirdettetek és került a’ padra; a’ külföldről naponkint tömérdek sommak érkeznek az árviz által károsultak számára, ’s a’ honi hirlapok sok gyönyörű fölírást és javaslatot közölnek a’ hazából, mikép lehetne t. i.

legczészerűbben segíteni pénz- és hajloknélküli embertársainkon, 'stb.

E' napokban Nestroy' egyik bohózatát adák a német színházban, 's a műértő publicum seregesen nyomult be a' szükajtókon, lelki éldelet után epedő; a' zártszékek esattannak, a' bögős és gordonos hangolja finom műszerét, a' lámpagyújtogató világot terjeszt, karzat és földszin zsbong, 's a' sugó egy csipet burnótót tőm pharus-orrába, mielőtt szekrényébe búvik, jelt adandó a' játékok kezdetéhez.

Itt ülnek még most is a' nemzeti szalagos német leánykák 's egyéb idegen nyelvű honfiaink — a' péle-méle és haut creme közötti szerencsés középrendből — játék előtt másfél órával, mert forintjoknál többet fizetni nem akarnak, 's kényelmesen mézeskalácszván épületes szövéltás között várják a' történeendő dolgokat.

De ki az ott, ki olly bizalmasan köszönti a' minden kellemnélküli zártszéknyitőnet, anélkül hogy ez ötet, egy könnyű fejbicczentésen kívül, mint most divatban van, további figyelmére méltatná. Ezen fejbicczentésre később még vizsgálta fogok térti, mert nagyon kár volna, ha a' falusi és megyevárosi kisasszonykák, kik közül igen kevés olly szerencsés, hogy a' fővárosi divatban mindjárt első hetekben részesülhet, azt minél gyorsabb leírásom után nem tudnák előbb megtanulni, míg legújabb szabás szerinti pipereruhájok, mellyhez az illy fejbicczentés múlhatlanul szükséges, elkészült volna.

Ki az ott tehát, ki a' köszöntés után öltönyzsebéből kihúz egy szinicsót, 's a' jelenlévő dámaikat rendre szemlélteti, olly bátran de egyszerűsmind olly szemtelenül is, mint a' bécsi Mehlgube rófhősei a' mellettük eltomboló tánczosnók labikráit? — Ez egy szini recensens; ne rettegj jámbor olvasó! a' pesti játékszini recensens olly szelid ember, hogy egy csirkét sem tud akarva megbántani.

PÁRBESZÉD

K É T I R Ó K Ö Z T.

Első. Isten hozta kegyedet.

Második. (haragosan elfordul, a' távolba néz és egy dalt füttyörész.)

Első. Alázatos szolgálja kegyednek! örvendek, hogy szerencsém van.

Második. Semmi közöm önnek. (Magában.) Hahaha! mint megalázza magát! na ezt sorra elbeszéltem a' vendéglőkben ösmerőseimnek.

Első. De kérem még is egy rövid beszédre; hisz itt e' ligetnek csak ketten vagunk vendégei, illy szabad helyen pedig örömet vált szót embertársával az ember.

Második. En önnek társa nem vagyok, ön nem tartozik pártfeleim közé.

Első. Az mind jól van; hanem azért nem szükség kerülünk és gyűlölnünk egymást.

Második. De szükség! En legalább mind azokat, kik velem és pártfeleimmel nem tartanak, örökké nem csak kerülni fogom, de meg nem szűnöm gyűlölni és üldözni életem' fogytáig.

Első. Ez ugyan mind bámulást érdemlő gondolkozás; de hát miért gyűlöli 's üldözi kegyed mind azokat, kik pártján nincsenek?

Második. En szabadelmű vagyok 's az én pártom az ész' pártja, ezt tudhatja ön.

Első. Hogy kegyed szabadelmű, azt megengedi kétségbe hoznom; sőt mondhatom kegyednek, hogy a' valódi szabadelműségül ideája sincs, mert ennek fő kísérője a' türelmesség 's pártot már csak azért sem ösmerhet, mert a' párt egyes nézetek mellett küzd, következésképpen az universalismusra, mellyet a' szabadelműség megkiván, nem is emelkedhetik. Különbönb pedig, ha szabad kérdenem, ki mondta kegyednek, hogy kegyed' pártja az ész' pártja?

Második. En mondom és mi mindnyájan mondjuk, mert tudjuk azt.

Első. Kegyetek tehát önmagokban találják fel a' garantíát véleményeik felett? Ugy látszik nekem, hogy kegyetek még eddig kétkedni sem tanultak meg, mi mégis minden jozan gondolkozásnak eleje. En azt tartom; az ész, mihelyt pártosságra törekszik, megszünt ész lenni.

Második. Csak beszéljen ön, csak beszéljen; én már sok ostobaságot hallottam.

Első. Nem ugy uram, nem ugy! Ha kegyed valóban ollyan ember, mint a' minőnek magát tartatni kívánja, ugy kötelességében áll iparkodni, hogy engem is azon jó gondolkozásmódra tanítson.

Második. Ön engem egyszer írásában megyalázott, azért többé semmi közünk sem lehet egymással.

Első. Megint a' régiben vagyunk! Kegyed tehát nem tart ezzel: „És bocsásd meg a' mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk ellenünk véteteknek“ bárha itt tulajdonképp vétkekről szó sem lehet.

Második. Mit? megbocsássak? én valakinek megbocsássak? Ezer milliom! illy gyöngéséget rólam csak föl is tenni!

Első. Lássá kegyed, mi mindnyájan egy czél felé törekszünk: irományink által némi világot terjesztgetni embertársaink közt, izlést művelni köztük, boldogság felé vezérelni őket, 's higgye el kegyed e' czelt könnyebben elérhetnénk, ha kezet fogva egymással iparkodnánk előhaladni.

Második. Haszlatan beszéd! Pártnak kell lenni, ezt én és pártfeleim eldönthetetlen igazságnak ösmerjük.

(Folytatása következik.)

HIR-KALÁSZOK

a z é l e t f ö l d é r ü l .

Pesten a' mult medardusi vásár alkalmával következő eset adta elő magát, melyet különbözőképen írnak le 's adnak elő, de a' fődolog egyre megy ki, t. i. Egy katonatiszti formaruhás L. pénzváltó boltjába megy, 's jelenté, hogy neki egy ezer forintos újonj banknotára volna szüksége, melyet egy aranyos rámba téve ajándékba akarja adni, itt mutatja a' rámat, 'a' banknota-ért akár huszaszot akár pedig apróbb bankjegyeket adna. A' pénzváltó sajnálkodva jelenté, hogy épen most újonj ezer forintossal nem szolgálhat, hanem ha tetszenék 500 forintossal igen. Illesztik a' rámbához, épen bele-vág. Ezzel is tehát megelégedve a' pénzváltónak egyik se-gédét kéré vele lakására menendőt, hogy neki ott a' bank-jegyet kifizesse. Bérkocsira ülnek 's a' H. ház előtt meg-állítja a' kocsit. Fölmenni a' lépcsőkön, de a' derek fúrge tiszt olly gyorsan és ügyesen haladt a' garádicsokon, hogy míg a' segéd észrevenné magát, már amaz egyik aj-tón kiszurranna a' másik lépcsőkön maig sem tudhatni ho-vá, eltűnt. Ez korunk miveltségi finomsága.

Lapjainkban 's más lapokban is köztudomásra jutott Frankenburg Adolf humoristiai felolvasásáról t. nemes Pestmegyének következő tartalmu rendelését tudjuk: T. Pestmegyének jun. 11én Pesten tartott közgyűléséből 2907 sz. Azon jelentés mellett mutatván be ez alkalommal tiszteletbeli főjegyző Nyári Pál 251 fr. 38 krt. p. p. hogy azok f. h. 2án a' megyéhez nagyobb teremében Frankenburg Adolf által tartott humoristiai felolvasás' tiszta jövedelméből maradtak fen, 's minthogy ezúl a' víz által károsult Pestmegyei lakosok felségítése volt ki-tűzve, a' bemutatott summa a' gyűlésen jelen volt Kecse Péter levéltárnoknak, mint a' víz által károsultak részé-re összegyűlt adokozások' gondviselőjének átadatott; egyébiránt teljes mértékben méltányolván az egybegyűlt R. K. Frankenburg Adolf dicséretes tettét, miszerint sem-mi más mint egyedül a' nyomorultak' segítésére keblében égő nemes vágy' kielégítése ösztönölt lelkesítve semmit el nem mulasztott, mi a' fentebb érintett előadást érdekese teheté, ebbeli emberbaráti törekvése jegyzőkönyvbe iktat-tatni, 's a' K. Rek azzali megelégülése vele tudatni ren-deltetett.

Nyitra-táján nyárelő 17én 1838. Midőn e' lapban a' hirkalászok szedését megpillantám, azonnal föl-terém magamban a' nyitra-táji tarlókon szétkalandozni, 's kalászokat — e' gyűjteménybe küldendőket — keres-gélni, de fáradságom még eddig sikert nem adott, mit, meglehet, nem annyira a' kalászok' hiányzása, mint az: hogy ott kerestem, hol nem volt, okozott. Ezen üres ka-lászt a' gyűjtemény iránti részvétem jelül küldöm. Re-besgetik: hogy folyó hó 26án Nyitrán is fog a' pestiek' segedelmezésére táncz-vigalom adatni, minek valóslása annyival inkább kívánatos, minthogy a' jövedelmes siker illy terjedelmes, 's mulatságokkal nem igen dicsekedhető megyében kétségbe alig vonható. Ohajtanók, hogy illy jótékony mulatság Érsek-Ujvárról se maradna el, mert kiből a' felebaráti szeretet ki nem aludt, illyenben részt venni — a' mennyire körülménye engedi — annyival in-kább nem késik, mert részvételének jutalma kétszeres t. i. azon fölül hogy ez által a' lét' komor pillanatit — ha vannak, de kinek ne volnának ilyenek? — egy időre fe-lejtve magát jól mulathatja: még azon belső édes érzés is a' jutalom, hogy szerencsétlen embertársai' bal sorsa enyhületéhez némileg segédkezet nyújtott.

Környekünkön élénk vitakozásokat hallhatni a' ki-sebb körökben vizár által megrongált fővárosunk jöven-dőjéről. Némellyek azt állítják, hogy ötven év mulva sem heveri ki a' szenvedett kárt; mások ellenben ugy vé-lekednek, hogy tíz esztendő mulva az ejtett nagy seb be lesz gyógyulva. — Mit a' viz haszonvehetlenné tett, azt ezer év sem fogja ismét haszonvehetővé tenni, az el van veszte örökre, de más részről bőven kipótól a' vízve-szély minden általa okozott kárt, ezen vélekedésben van-nak mások. — En is ezeket tartok, 's azt hiszem, hogy a' veszély a' hanyag népet fölírva, a' szunyadozó észt életre ébresztve nagyobb hasznot tett, mint sokan vélik. Iparban a' kifejlődött ész munkasságában van a' nem-zet 's akármely város gazdagsága, nem pedig az élettelen 's romlékony sárfalakban. Nálunk egyébiránt általános hi-eedelem az, hogy akármikor leszen is a' budapesti kár kipótolva, de a' testvér főváros sokkal sebb leend a' vizár által, mint ha az be nem következett volna. De mi is lehet józanabb, minthogy most szabályosan 's bizonyos terv szerint épüljön? Mi távol lakunk a' fővárostul, 's csak néha lehetünk szerencsések oda leutazhatni, de még is a' mi fővárosunk is, és mi is örülnék, hallván hogy nagy készülétek tétnek, tervek készülnek, 's hogy majd sokkal pompásobban emelkedik ki omladékaiból. Ugy re-besgetik itt nálunk, hogy talán a' zsidóknak is meg-en-gedtetik majd telket 's házat venni, ez a' szép nemes em-berbaráti tetten kívül a' városnak igen nagy hasznára le-ende-ne.

K o l o z s v á r nyárelő 10kén 1838. T. Szerkesztő ur, nem fog talán lapjainak egy szorgalmas olvasójára azért megnehezelti, hogy némellyeknek azokról véleményét öszin-tén kimondja. Itt köztünk nincsenek a' hirkalászokkal meg-elégedve, azokban igen kevés foglaltatik, ugy mondanak. En részemről azt tartom, hogy a' szerkesztőség nem me-het ki maga a' nagy tarlóra kalászt szedni, hanem azt kell közölnie, mit beküldenek. Ha külföldi semmisségekkel akarná kegyed lapjait betölteni, nem volna szükséges a' szo-bábul is kimenni, hanem annyi temérdek hirlapot előven-ni 's ismét közölni, mit már huszszor is közöltek külön-böző lapok. Nekem a' kegyed csekély hirkalászaí jobban tetszenek mint más nevezetes dolgok, mert célukat kez-dem sejtteni, azaz tisztán hionik.

Hirlelik itt nálunk, hogy az „Erdélyi Híradó, tár-saival, t. i. a' „Nemzeti Társalkodó“val és „Vasárnapi újság“gal a' jövő fél év kezdetén egészen budapestiesen esinos alakban fog megjelenni; szép fehér papíroson, 's új betűkkel nyomtatva. Ez általános ohasztás is vala. Ime én is csak csekély hirkalászt vagyok képes adni, de job-ban kell a' kegyed lapjainak ismertetniök, aztán lesznek érdekes hírei. Azon szépet azonban hírel adhatom, hogy itt a' három vallásu t. i. katolikus, reformatus és unita-rius — tanuló ifjuság olly dicséretes egységben él egy-mással, mintha csak egy vallásnak volnának; ez igen szép jövendőt ígér. Vagyok 'stb.

VIRÁGNYELV.

Garay- és Kunoss-tul.

Aloe.

Sok, mit miattad szenvedek,
De hű leszek, nem csüggedek.

(virág.)

Keblében féltés' lángja van,
Pedig minő alaptalan!